

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Anden behandling af lovforslag nr. L 99:

Forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Meddelelshæleri).

Af Leif Hermann (SF) m.fl.

(Fremsat 19/11 86. Første behandling 22/1 87. Betænkning 7/5 87).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Leif Hermann (SF):

Da vi i sin tid fremsatte dette lovforslag, hang det sammen med, at lov om offentlighed i forvaltningen, som Folketinget reviderede, ikke ligefrem koncentrerede sig om den offentlighed, som pressen er interesseret i. Forskellige bestemmelser, som pressen havde ønsket indført, blev ikke gennemført, og ligeledes nåede vi heller ikke at få gjort noget ved den bestemmelse, som Folketinget i dag skal beskæftige sig med, nemlig straffelovens § 152 d om det såkaldte meddelelshæleri, det forhold, at man gør brug af eller offentliggør oplysninger, der er fremkommet i kraft af et tavshedspligtsbrud.

Da sagen mod Ekstra Bladets chefredaktør og journalist, Jan Michaelsen, så kom frem sidste år, var der vel en rimelig grund til at tage dette spørgsmål op. De sigtelser, der blev rejst mod Ekstra Bladets chefredaktør og journalist Jan Michaelsen, var netop sigtelser efter bestemmelsen om meddelelshæleri, og det skortede da heller ikke på politikerkommentarer dengang. Jeg tillader mig at citere, hvad hr. Bernhard Baunsgaard sagde til Ekstra Bladet den 17. juli:

»Vi er ganske enkelt nødt til at fastslå, at hvad journalister får at vide, det må de også have retten til at skrive.«

Det sagde hr. Bernhard Baunsgaard.

Hr. Ole Espersen udtrykte sig lidt i samme vendinger, idet hr. Ole Espersen sagde – jeg citerer:

»... at bestemmelsen trænger til en justering eller en stramning«.

På baggrund af disse udtalelser bebudede Socialistisk Folkeparti, at vi ville fremsætte dette forslag. Havde det været sådan, at der fra socialdemokratisk eller fra radikal side klart var blevet sagt: det er også meningen, at reglen skal bruges, sådan som Københavns politi brugte den over for de journalister, jeg tidligere har nævnt, så var forslaget ikke blevet fremsat.

Derfor er det en skuffelse, at Det Radikale Venstre ikke kan medvirke, som der står i betænkningen, og at Socialdemokratiet åbenbart går ind for at forkaste lovforslaget.

Under udvalgsarbejdet er det fremgået, at sådan som bestemmelsen bruges i dag, er det en journalistbestemmelse – noget, som vi faktisk hele tiden har vidst – men det er ikke under udvalgsarbejdet fremgået, at bestemmelsen har andet anvendelsesområde.

Det fremgår da også meget tydeligt af de borgerlige partiers flertalsudtalelse i betænkningen, at man har meget vanskeligt ved at forestille sig denne bestemmelse anvendt, uden at der foreligger en egentlig medvirken til tavshedspligtsbruddet, og man har også meget vanskeligt ved at forklare, at der her er tale om andet end en forskydning fra tavshedspligtsbruddet over til offentliggørelsen af de tavshedsbelagte oplysninger.

Alt i alt står vi i præcis den samme situation, som vi stod i ved førstebehandlingen af dette lovforslag. Der har været en ulyst til at udvide grænserne for pressens ytringsfrihed, og der har været en ulyst til at tage grundigt fat på dette spørgsmål til trods for de kække politikerkommentarer, dengang avisspalterne var åbne og til at have med at gøre.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Nu havde jeg jo håbet på at se bare én af de politikere, der den 17. juli var indstillet på at gøre noget ved denne bestemmelse. Det er jo således, at avisspalter er taknemmelige og

[Leif Hermann]

måske navnlig i sommertiden, men kan man sådan ganske uden videre, ganske uden argumentation, undlade at medvirke til et lovforslag, når man som citeret før ganske enkelt er nødt til at fastslå, at hvad journalister får at vide, må de også have retten til at skrive? Kan man tillade sig at komme med sådanne bemærkninger, når man hedder hr. Bernhard Baunsgaard, og så bagefter sige ganske uden argumentation: »Et *andet mindretal* (Det Radikale Venstres medlem af udvalget) kan ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse? Det kan man muligvis, men så skal man ikke forvente, at opfattelsen af, hvad der er politisk hæderlighed, holder sig, hr. Bernhard Baunsgaard!

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Jeg vil da nødigt skuffe hr. Leif Hermann to gange og vil derfor gerne præcisere, at det, jeg sagde, bl.a. var, at fortrolighedsområdet selvfølgelig skal være så snævert som overhovedet muligt, men det viser sig altså – det kan man jo også se af betænkningen – at der er områder, hvor det ville være urimeligt, hvis der ikke skulle være fortrolighed i situationer, hvor forvaltningen mener at der bør være fortrolighed. Er man for hurtig til at stemple tingene »fortroligt«, må vi tage det op her, men er der en fornuftig grund til at gøre f.eks. en offentlig myndigheds forhandlinger om køb af grunde eller varer fortrolige, eller er der andre årsager til, at det kan være rimeligt, at noget skal være fortroligt – og det tror jeg ikke hr. Leif Hermann vil bestride at der kan være – synes vi ikke, det er fornuftigt at sige, at der er fuldstændig frit spil, uanset at enhver kan se, at fortrolighedskravet er rimeligt funderet.

Lad mig også understrege – det synes jeg hører med i billedet – at vi har en bestemmelse i straffeloven, hvori der står, at disse bestemmelser – altså forbudet mod videregivelse af oplysninger, der er fortrolige – ikke gælder, hvis den, der videregiver dem, handler til berettiget varetagelse af åbenbar almen interesse eller af eget eller andres tarv. Der er altså en ventil i de situationer, hvor en dygtig journalist finder noget frem, som virkelig kræver offentlighedens interesse, og den ventil, sammenholdt med at der kan være fornuftige grunde til, at noget skal være

fortroligt, også af hensyn til offentlige interesser, gør, at vi må stemme imod dette lovforslag.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Som jeg sagde, havde hr. Ole Espersen udtalt sig lidt mere forsigtigt, end hr. Bernhard Baunsgaard gjorde, og jeg havde vel egentlig regnet med at se hr. Bernhard Baunsgaard heroppe. Det er ikke, fordi det er ukendt for hr. Bernhard Baunsgaard at bestige denne talerstol for korte bemærkninger.

Må jeg så godt sige til hr. Ole Espersen, at det er da rigtigt, at der selvfølgelig er nogle ting, der skal være fortrolige. Vi har intet imod, at der er tale om fortrolighed vedrørende den slags oplysninger, men man skal være opmærksom på, at frudsætningen for denne diskussion overhovedet er, at der er sket et tavshedspligtsbrud, altså at der er nogle, der ikke har overholdt deres tavshedspligt, og at det, man så foretager sig, er, at man efterfølgende går hen og straffer dem, der, om jeg så må sige, betjener sig af tavshedspligtsbruddet.

Sådan som reglen er formuleret, vil den selvfølgelig primært ramme journalisterne, fordi dér er beviset for at bruge tavshedspligtsbruddet. Vedrørende andre, der udnytter det, vil man ofte ikke kunne bevise det – det har de borgerlige partier dog indset i deres betækningsbidrag – dér vil man ofte stå uden de bevismæssige muligheder, og derved indsnævres bestemmelsen til det, det er.

Jeg skal afslutningsvis sige, at det var kedeligt, at vi ikke denne gang kunne få skabt bedre ytringsfrihedsvilkår for pressen, men vi må så håbe på, at vi ved en anden lejlighed får muligheder for det, eventuelt i kraft af forskellige initiativer på lokalt plan.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets tekst
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Anden behandling af lovforslag nr. L 214:

Forslag til lov om ændring af lov om beskatning af fortjeneste ved afståelse af aktier m.v. (Beskatning af udlodning ved ophør af visse andelsselskaber m.v.).

Af Thoft (SF) m.fl.

(Fremsat 5/3 87. Første behandling 12/3 87. Betænkning 7/5 87).

Der var stillet 9 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Stavad (S):

Først en tak til skatteministeren for en positiv medvirken til at løse de tekniske problemer, der har været i forbindelse med dette forslag, som jo indebærer, at man nu bliver beskattet ved likvidation af andelsselskaber.

Men derefter må jeg indrømme, at det ser lidt forvirrende ud, hvordan skatteministeren og regeringspartierne stiller sig til dette lovforslag.

Skatteministeren havde en række positive kommentarer ved førstebehandlingen, men klandrede bl.a. forslagsstillerne for, at lovforslaget var teknisk ufuldkomment, og det har skatteministeren bidraget til at få rettet op. Skatteministeren sagde bl.a. også – og jeg citerer fra fortrykket sp. 8930 og 8931 for indeværende samling:

»Forslagsstillerne er nok ikke klar over, at de hermed efterlader et hul i loven så stort som en ladeport.«

Og skatteministeren siger lidt senere:

»Dette hul bør da i hvert fald stoppes, for at lovforslaget ikke skal være totalt meningsløst.«

Derefter kommer ministeren med de teknisk korrekte ændringsforslag til lovforslaget, men disse teknisk korrekte ændringsforslag lader den ladeport, som skatteministeren selv har opfundet, stå vidt åben. Skatteministeren gør intet som helst for at lukke den.

Derfor har Socialdemokratiet med tilslutning fra andre partier stillet ændringsforslag om, at også andelsbeviser m.v., der sælges efter denne lovs vedtagelse, skal omfattes af beskatningen, i det øjeblik der er en fortjeneste. Det var den ladeport, som ministeren havde fundet, og det er den ladeport, vi lukker, men som ministeren ikke har ønsket at lukke.

For det andet kom ministeren undervejs i udvalgsbehandlingen, efter at vi havde fået ændringsforslagene, i tanke om, at bestemmelsen ikke måtte have ikrafttræden ved lovforslagets fremsættelse, men først ved lovforslagets vedtagelse.

Det indebærer, at de, der har spekuleret i disse regler – og der er konkrete andelsselskaber, vi er bekendt med – slipper uden om beskatning. Det er en helt traditionel praksis her i huset, at den form for love bliver gennemført med virkning fra fremsættelsesdagen, og skatteministeren har da også, inden han besluttede først at give bestemmelsen ikrafttræden ved lovens vedtagelse, stærkt forfægtet, at det er rimeligt, at der ikke er tale om tilbagevirkende kraft. Heri er vi enige med skatteministeren.

Vi er taknemmelige for, at et flertal i Folketinget har indstillet de ændringsforslag, vi har stillet, til vedtagelse, men det interessante spørgsmål til skatteministeren og til regeringspartierne må jo være: betyder det, at vi lukker de huller, som ministeren selv har identificeret? Betyder det, at vi vedtager en ikrafttrædelsesdato, som ministeren selv har forsvaret meget fint, meget klogt? Betyder det, at regeringspartierne vil stemme imod lovforslaget, eller betyder det, at de så må konstatere, at vi er et flertal, som vil lukke de huller, ministeren har identificeret, mens regeringen gerne vil lade hullerne stå åbne, lade ladeporten være åben, men at man, når det flertal er konstateret, så stemmer sammen med os andre for lovforslaget? Det fremgår ikke af betænkningen; i den har man bare